

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Румяна Божинова,
Институт за изследване на населението и човека
– Българска академия на науките

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Боряна Емилова Николова-Христакова

Тема: „Резилианс, мотивация за постижения и асертивност в периода на младостта (18-28) години“

Научен ръководител: Доц. д.н. Стоил Мавродиев

Актуалност на темата

Избраната от Боряна Николова - Христакова тема предполага разкриване на съществени закономерности във формирането, развитието и взаимодействието на съществени регулативни инстанции в поведението на личността в периода на младостта. Извеждането на подобни закономерности представлява специален научен интерес, но едновременно с това те са от съществено значение за психологичната и педагогическата практика, насочени към стимулиране на позитивното личностно развитие и изява, а също към поведенчески корекции. Очертаването на пътища за работа в посока на позитивното психологично развитие на младите хора се отличава и с широка обществена значимост. Всичко това определя дисертабилния характер на избраната от докторантката тема.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията е разработена в рамките на 212 страници. Съдържа основно три глави, въведение, изводи, заключение и приложения. Илюстративният материал включва 31 таблици и 5 фигури. Цитирани са 310 източника, от които 142 (включително 3 електронни) на кирилица и 168 (вкл. 6 електронни) на латиница

Като структура и изложение трудът е в съответствие с емпиричния характер на приложеното изследване.

Познаване на проблема

Теоритичната част на работата обхваща първа глава. Значителният обем на тази глава (124 страници) е предопределен от амбицията на докторантката подробно да представи включените в изследването променливи (резилианс, мотивация за постижение и асертивност), да изложи различните теоретични рамки, в които те са дефинирани и изучавани. При това е отделено специално внимание на поведенческия им потенциал. Поставен е и въпроса за връзката между тях.

Обобщено, много добро впечатление прави изключително широката осведоменост на Николова по дискутираните в тази част проблеми. Изложението е богато и изчерпателно. На този фон обаче, то би спечелило, ако теоретичните предпоставки на поставянното в работата изследване са по-ясно заявени.

Постановка и методология

Втората глава на дисертацията отразява постановката на изследването. Формулираните цел, задачи и хипотези на изследването, адекватно отразяват неговия замисъл и пътя за реализирането му. Дизайнът на изследването очертава феноменологичен тип изследване, което предполага проследяване в общ план изразеността на основни измерения на всяка от включените в работата променливи, връзката между тях и проследяването им във връзка с възраст, пол и професионална ангажираност.

Съществена предпоставка за качеството на проведеното от Николова изследване е целесъобразния подбор на извадката и методите на изследване. Приложените методи на изследване, насочени към измерване на его-резилинг, измерване на резилинга като черта, потребността от постижение и личностната асертивност, са адаптирани за български условия и се отличават с добри психометрични характеристики.

Извадката е правомерно формирана и отговаря на ориентацията за изучаване на конкретните личностни инстанции в периода на младостта (18-28 години). Тя е с обем от 336 лица, с подходящо разпределение вътре в изучавания възрастов период.

Изследването е съобразено с етичните принципи за работа с хора, в случая при онлайн форма за събиране на данни.

Резултати

Резултатите от изследването са представени в трета глава. Те са изведени на базата на приложените статистически анализи - корелационен анализ, Т-тест за сравнение на независими извадки, линеен регресионен анализ и медиаторен анализ. Резултатите са последователно изложени в осем параграфа. Допълнително са отделени две подчасти, в които съответно е реализирана интерпретацията и изведени изводите от изследването.

Изложението в тази част е добре структурирано. Ясно, подробно и коректно са представени статистически доказаните закономерности по отношение на изучаванните явления. Те са подходящо илюстрирани. Положително е, че докторантката при интерпретира на получените от изследването резултати се опитва да ги свърже с резултати от вече съществуващи изследвания в конкретната област. Разнообразието в цитираните резултати обаче я затруднява да постигне достатъчно последователно обяснение на наблюдаваните тенденции и по-скоро очертава вероятни бъдещи проучвания в дискутираните насоки.

Работата добива завършен вид с изведеното в края на дисертацията **заключение**, което освен излагането на обобщаващо виждане за изследването и резултатите от него, очертава и възможната им практическата приложимост, както и перспектива за бъдещи изследвания в конкретната областта.

Едновременно с посочените по-горе достойнства, заслужава да се отбележи, че като цяло дисертационният труд свидетелства също за умението на докторантката да работи с голям обем информация, да анализира и съпоставя различни в ориентацията си изследвания, да дискутира практическата им значимост.

Специално искам да подчертая, че направените бележки по хода на становището не поставят под съмнение качествата на конкретната дисертация и оценката ми е категорично положителна.

Научните приноси на дисертацията са подходящо представени от Николова. Аз споделям насоките, в които тя ги открива:

1. Установено е актуалното състояние по отношение на нивата на резилианс, мотивация за постижения и асертивност в периода на младостта (18 – 28 години).
2. Констатирани са актуални тенденции във връзката между резилианс, мотивация за постижения и асертивност при лица в периода на младостта.
3. Проследено е влиянието на резилианса и мотивацията за постижения върху асертивността при лицата в периода на младостта.
4. Установен е индиректен ефект на резилианса върху асертивността чрез мотивацията за постижения при лицата в периода на младостта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Предложеният от БОРЯНА ЕМИЛОВА НИКОЛОВА-ХРИСТАКОВА дисертационен труд на тема: „РЕЗИЛИАНС, МОТИВАЦИЯ ЗА ПОСТИЖЕНИЯ И АСЕРТИВНОСТ В ПЕРИОДА НА МЛАДОСТТА (18-28 години)“ представя автора като компетентен специалист в областта на психологията, с добра теоретична и методологична подготовка и умение за поставяне и провеждане на сериозни емпирични изследвания. Докторантката показва подчертан интереса към високо значими от научна гледна точка проблеми в областта на възрастовата и психология на личността, с определена стойност за педагогическата практика.

Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и правилника за прилагането му. Посоченото по-горе ми дава основание с убеденост да гласувам за присъждането на БОРЯНА ЕМИЛОВА НИКОЛОВА-ХРИСТАКОВА на образователната и научна степен „Доктор”, професионално направление 3.2. „Психология”, Докторска програма «Педагогическа и възрастова психология».

22. 05.2023 г.

Проф. д-р Румяна Божинова

OPINION

By Prof. Rumiana Bozhinova, Ph.D.
Institute for Population and Human Research
- Bulgarian Academy of Sciences

Dissertation work for the award of the educational and scientific degree "doctor", in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.2. Psychology, doctoral program "Pedagogical and Age Psychology"

Author: Boryana Emilova Nikolova-Hristakova
Topic: "Resilience, Achievement Motivation and Assertiveness in Youth (18-28) Years"
Research supervisor: Assoc. Prof. Stoil Mavrodiev Ph.D., D.Sc.

Relevance of the topic

The topic chosen by Boryana Nikolova - Hristakova suggests revealing essential regularities in the formation, development and interaction of essential regulatory instances in the behavior of the person in the period of youth. The derivation of such regularities is of special scientific interest, but at the same time they are essential for psychological and pedagogical practice aimed at stimulating positive personal development and expression, as well as behavioral corrections. The delineation of ways to work in the direction of the positive psychological development of young people is distinguished by a wide social significance. All this determines the dissertationable nature of the topic chosen by the doctoral student.

Characterization and evaluation of the dissertation work

The dissertation is developed within 212 pages. It mainly contains three chapters, introduction, conclusions, conclusion and appendices. The illustrative material includes 31 tables and 5 figures. 310 sources are cited, of which 142 (including 3 electronic) in Cyrillic and 168 (including 6 electronic) in Latin

In terms of structure and presentation, the work is consistent with the empirical nature of applied research.

Knowing the problem

The theoretical part of the work covers the first chapter. The considerable volume of this chapter (124 pages) is predetermined by the PhD student's ambition to present in detail the variables included in the study (resilience, achievement motivation and assertiveness), to outline the different theoretical frameworks in which they are defined and studied. In doing so, special attention is paid to their behavioral potential. The question of the relationship between them is also raised.

In summary, a very good impression is made by Nikolova's extremely broad awareness of the issues discussed in this part. The exposition is rich and comprehensive. Against this background, however, it would benefit if the theoretical premises of the research put into the work were more clearly stated.

Setting and methodology

The second chapter of the dissertation reflects the formulation of the research. The formulated goal, tasks and hypotheses of the research adequately reflect its intention and the path to its realization. The design of the research outlines a phenomenological type of research, which implies tracking in general terms the expression of basic dimensions of each of the variables included in the work, the relationship between them and their tracking in relation to age, gender and professional commitment.

An essential prerequisite for the quality of Nikolova's research is the appropriate selection of the sample and research methods. The applied research methods aimed at measuring ego-resilience, measuring resilience as a trait, the need for achievement and personal assertiveness, have been adapted for Bulgarian conditions and are distinguished by good psychometric characteristics.

The sample was legitimately formed and corresponds to the orientation for studying the specific personal instances in the period of youth (18-28 years). It has a volume of 336 persons, with an appropriate distribution within the studied age period.

The research is in accordance with the ethical principles for working with people, in this case with an online data collection form.

Results

The results of the research are presented in the third chapter. They are derived on the basis of applied statistical analysis - correlation analysis, T-test for comparison of independent samples, linear regression analysis and mediator analysis. The results are presented sequentially in eight paragraphs. In addition, two subsections were separated, in which the interpretation was realized and the conclusions of the study were drawn.

The exposition in this part is well structured. The statistically proven regularities regarding the studied phenomena are presented clearly, in detail and correctly. They are suitably illustrated. It is positive that the doctoral student, when interpreting the results obtained from the research, tries to connect them with the results of already existing research in the specific field. However, the diversity in the cited results makes it difficult to achieve a sufficiently coherent explanation of the observed trends and rather outlines possible future research in the discussed directions.

The work takes on a finished look with the conclusion drawn at the end of the dissertation, which, in addition to presenting a general view of the research and its results, also outlines the possible their practical applicability, as well as a perspective for future research in the specific field.

Simultaneously with the merits mentioned above, it is worth noting that, in general, the dissertation also testifies to the ability of the doctoral student to work with a large amount of information, to analyze and compare different researches in their orientation, to discuss their practical significance.

I especially want to emphasize that the comments made in the course of the opinion do not cast doubt on the qualities of the specific dissertation and my assessment is categorically positive.

The scientific contributions of the dissertation are appropriately presented by Nikolova. I share the guidelines in which she finds them:

1. The current situation regarding the levels of resilience, achievement motivation and assertiveness in the period of youth (18 – 28 years) has been established.

2. Current trends in the relationship between resilience, motivation for achievement and assertiveness in youth.

3. The impact of resilience and achievement motivation on assertiveness in youth was tracked.

4. An indirect effect of resilience on assertiveness through achievement motivation was found in youth.

CONCLUSION:

The dissertation work proposed by BORYANA EMILOVA NIKOLOVA-HRISTAKOVA on the topic: "RESILIANCE, MOTIVATION FOR ACHIEVEMENTS AND ASSERTIVENESS IN THE PERIOD OF YOUTH (18-28 years old)" presents the author as a competent specialist in the field of psychology, with good theoretical and methodological preparation and ability to setting up and conducting serious empirical research. The doctoral student shows a marked interest in highly significant problems from a scientific point of view in the field of age and personality psychology, with a certain value for pedagogical practice.

The dissertation fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the regulations for its implementation. The above gives me reason to vote with conviction for awarding BORYANA EMILOVA NIKOLOVA-HRISTAKOVA the educational and scientific degree "Doctor", professional field 3.2. "Psychology", PhD program "Pedagogical and age psychology".

22. 05.2023

Prof. Romyana Bozhinova, Ph.D.